

HETI JELENTÉS – 37/52

KIEMELT MAKRONÓM ELEMZÉSEK – 37. HÉT

Orosz–ukrán háború, szankciók, hadiipar

1

Oroszország feltételekhez köti a fekete-tengeri gabonafolyosó újraindítását – [Teljes cikk](#)

Az orosz–török csúcstalálkozó középpontjában a fekete-tengeri gabonakereskedelem újraindítása állt. Putyin nem zárkózik el, de a feltételei változatlanok: Moszkva hajlandó újra megkötni azt, amennyiben a Nyugat enyhít bizonyos szankciókon. Ebbe konkrétan beletartozna egy Ukrajnát is átszelő ammóniavezeték újraindítása, valamint az orosz agrárbank, a Rosselkhozbank visszakapcsolása a SWIFT-rendszerbe. A háromórás találkozó végén Erdoğan kijelentette: van remény, az irány jó, ám Ukrajnának is engednie kell bizonyos kérdésekben.

Címkék: [fekete-tengeri kereskedelem](#) | [gabonaexport](#) | [Orbán Viktor](#) | [Recep Tayyip Erdogan](#) | [ukrajnai háború](#) | [Vlagyimir Putyin](#)

Életbe lépett Oroszországban a nyugati vállalatok elleni legsúlyosabb törvény – [Teljes cikk](#)

Szabad az einstand mától Oroszországban. Putyin elsődleges célja azonban nem a nyugati vállalatok bekebelezése, hanem a túsdiplomácia kiterjesztése: ha a Nyugat visszaadja a zárolt orosz pénzeket, Moszkvában is nagylelkűek lesznek a külföldi cégekkel.

Címkék: [szankciók](#) | [túsdiplomácia](#) | [Vlagyimir Putyin](#) | [zárolt vagyon](#)

Zelenszkij ki is rúgta védelmi miniszterét – [Teljes cikk](#)

A korrupciós botrányok hullámai végül elnyelték Olekszij Reznyikovot. Az ukrán elnök új megközelítésről beszél, és menesztí a kabinet egyik legismertebb arcát.

Címkék: [korrupció](#) | [Olekszij Reznyikov](#) | [ukrajnai háború](#) | [ukrán korrupció](#) | [Volodimir Zelenszkij](#)

Pont ennyire gondolja komolyan Ukrajna a korrupció elleni küzdelmet – [Teljes cikk](#)

Az ukrán törvényhozók megszavazták, majd ugyanabban a pillanatban egy évvel eltolták a parlamenti képviselők vagyonának nyilvánosságra hozatali kötelezettségét.

Címkék: [korrupció](#) | [SBU](#) | [ukrajnai háború](#) | [ukrán korrupció](#) | [ukrán törvényhozás](#) | [Volodimir Zelenszkij](#)

Az orosz gabona végérvényesen leváltja az ukránt? – [Teljes cikk](#)

Recep Tayyip Erdoğan török elnök a Vlagyimir Putyinnal folytatott hétfői tárgyalása után kijelentette: hamarosan újra lehet éleszteni azt a gabonaszerveződést, amely az ENSZ szerint az ukrán gabona piacra kerülésével segített enyhíteni az élelmiszerválságot – így tájékoztattak vezető portálok. Az oroszok nagyon jól tudják, hogy Ukrajna túlélésének egyik feltétele, hogy értékesíteni tudja a gabonáját.

Címkék: [gabonamegállapodás](#) | [Recep Tayyip Erdogan](#) | [Szocsi](#) | [Törökország](#) | [Vlagyimir Putyin](#)

USA: „A háború a legnagyobbá tett bennünket, és ez így kell, hogy maradjon” – [Teljes cikk](#)

Miközben Blinken külügyminiszter Kijevben mosolyokat és pénzt osztogatott, a háttérben egy államtitkár csendben megfogalmazta, miről is szól a látogatás és a háború valójában.

Címkék: [Blinken](#) | [háború](#) | [Kijev](#) | [Kuleba](#) | [Oroszország](#) | [Ukrajna](#) | [USA](#) | [Washington](#) | [Zelenszkij](#)

Orosz–észak-koreai randevú: az USA dühös, de tehetetlen – [Teljes cikk](#)

Putyin és Kim Dzsongun közelgő találkozója az amerikai szankciós politika végső határait mutatja meg. A két ország „minden mindegy” alapon köt hadiipari egyezséget, az USA pedig csak fenyegetőzhet, de semmit nem tud tenni ellene.

Címkék: [Csúcstalálkozó](#) | [Észak-Korea](#) | [fegyverszállítás](#) | [hadiipar](#) | [Kim Dzsong Un](#) | [szankciók](#) | [ukrajnai háború](#) | [Vlagyimir Putyin](#)

Nagy-Britannia nem fog újabb Challengert küldeni Ukrajnába – [Teljes cikk](#)

A brit védelmi miniszter rövid választ adott arra az újságírói kérdésre, hogy pótolják-e az Ukrajnában kilőtt brit harckocsit.

Címkék: [brit kormány](#) | [Challenger](#) | [fegyverszállítás](#) | [Makronóm Morzsa](#) | [ukrajnai háború](#) | [veszteség](#)

Geopolitika és világgazdaság

2

Chip Wars: Kína új fegyvert vetett be, az USA lefagyott – [Teljes cikk](#)

A Huawei új telefonja a rémálom kezdete az USA tiltópolitikába fulladó döntéshozóinak. Az üzenet egyértelmű: „ha nem vehetem meg, akkor csinálom magamnak”. A Mate 60 Pro-ban 7 nanométeres technológiával készült csip van, amely az amerikai exporttilalom miatt elméletileg nem lenne lehetséges, hiszen – legalábbis az USA és a világ eddig úgy tudta – a kínai technológia megrekedt a középkategóriás félvezetők gyártásánál. A lépés felér egy arculcsapással az amerikai kereskedelmi politikának, Washington egyelőre nem is tud reagálni.

Címkék: [chip wars](#) | [chipgyártás](#) | [exporttilalom](#) | [félvezetőipar](#) | [Huawei](#) | [kereskedelmi háború](#) | [szankciók](#)

Mennyire használható az „R5”, a BRICS-valuta a dedollarizációhoz? – [Teljes cikk](#)

Egyre valószínűbb, hogy rövidesen megérkezhet a BRICS-valuta, amelyet a dollár nemzetközi dominanciájának ellensúlyozására terveznek a BRICS-országokban. Eddig azonban kevés konkrétum hangzott el róla. A fizetőeszköz egyelőre az „R5” fantázianevet kapta, mivel a tagországok valutái mind R betűvel kezdődnek – reál, rubel, rúpia, renminbi (jüan) és rand. Paul Batista brazil közgazdász, a BRICS Új Fejlesztési Bankjának volt alelnöke szerint az R5 egy digitális valuta lehetne, és nem szükséges hozzá egy közös központi bank létrehozása, helyette elég egy kibocsátó bankot létrehozni, amellyel az országok megőrizhetnék monetáris szuverenitásukat. A valutát kezdetben a BRICS-országok közötti kormányzati tranzakciókban és tartalékvalutaként használnák, és a tervek szerint az arany és/vagy más nyersanyagok is fedeznék.

Címkék: [BRICS](#) | [közös valuta](#) | [R5](#)

Kína új hidegháborúra figyelmeztetett az ASEAN-csúcson – [Teljes cikk](#)

A délkelet-ázsiai nemzetek szeptember első hetében, ezúttal Jakartában rendeztek csúcstalálkozót, ahol több nagyhatalom is képviseltette magát. Li Csiang kínai miniszterelnök szerint fontos elkerülni egy „új hidegháborút” az országok közötti konfliktusok kezelésében, amelyet az indonéz elnök is megerősített beszédében. Emellett olyan, mindenkit érintő témákról is tárgyaltak, mint Kína lappangó terjeszkedése a Dél-Kínai tengeren, valamint Észak-Korea tervezett fegyverszállítása Moszkvának.

Címkék: [ASEAN](#) | [hidegháború 2.0](#) | [Kína](#)

Hidegháború 2.0. – hasonlóságok és különbségek az első és második hidegháború között – [Teljes cikk](#)

A geopolitikai vetélkedés az Egyesült Államok és Kína között emlékeztet a 20. század második felében megfigyelhető amerikai–szovjet rivalizálásra: fegyverkezés, technológiai fejlődés, befolyási övezetek és ideológiai különbségek. Kína gyorsan zárkózik fel technológiailag és már vezető szerepet tölt be az elektromos autók és akkumulátorgyártás terén. Eközben az USA továbbra is erős vetélytárs maradt úgy a fegyverkezési, mint a technológiai versenyben. A versengés globális szinten zajlik, és olyan régiókban is megjelenik, mint Afrika, Latin-Amerika és Délkelet-Ázsia, ahol a jövő nyersanyagainak birtoklása a tét. Az új hidegháború azonban eltér az előzőtől, mivel a globalizált világban a közepes hatalmaknak nagyobb a mozgástere, és a protekcionizmus, valamint a globalizáció teljes visszafordítása mindkét fél számára veszteségekkel járna.

Címkék: [fegyverkezés](#) | [hatalmi versengések](#) | [hidegháború 2.0](#) | [Kína](#) | [Szovjetunió](#) | [USA](#)

Morgan Stanley: ideje kidolgozni az új stratégiát a többpólusú világhoz – [Teljes cikk](#)

Az amerikai pénzügyi óriásvállalat legújabb elemzésében az átalakuló világrend új kihívásaira és azok megoldásaihoz szükséges új stratégiák kidolgozására hívta fel a figyelmet. A többpólusú világrendre való átalakulás megköveteli a globális ellátási láncok kockázatmentesítését, valamint a kutatás és fejlesztés újbóli előtérbe helyezését, mivel a vállalatoknak és a nemzeteknek versenyezniük kell a feltörekvő technológiáikért.

Címkék: [elemzés](#) | [geopolitika](#) | [Morgan Stanley](#) | [stratégia](#) | [többpólusú világrend](#) | [trendek](#)

Berlin igyekszik feledtetni gazdasági kudarcát – [Teljes cikk](#)

Hivatali idejének felénél a hárompárti német kormány egyre több problémával küzd: a gazdasági növekedés stagnál, miközben a belső bürokratikus akadályok, a zöld energiára való áttérés, valamint az Oroszországtól való energiafüggőség csökkentése komoly kihívások elé állítja Németországot. Emellett az infrastruktúra fejlesztésének hiánya, a szakképzett munkaerő deficitje és a magas termelési költségek szintén hátráltatják a német gazdaság versenyképességét. A szociáldemokraták, zöldek és liberálisok kabinetje a gazdaság rendbetétele helyett mégis inkább az olyan társadalmi reformokra fókuszál, mint a kannabisz legalizálása, a nemváltoztatás megkönnyítése és a német állampolgárság megszerzésének már-már nevetséges szintű egyszerűsítése.

Címkék: [Berlin](#) | [EU](#) | [Európa](#) | [gazdaság](#) | [kudarc](#) | [Németország](#)

Dugin szerint Amerikának leáldozott. Egy többpólusú világ eszkatológiái – [Teljes cikk](#)

Alekszandr Dugin a neves orosz filozófus is tollat ragadott a BRICS-bővítés kapcsán. Úgy véli, Dél-Afrikában a legutóbbi BRICS-csúcson érkezett el a többpólusú világ kora. Ennek kapcsán a filozófus az eszkatológiai, vagyis a végítéletről szóló tanításokat elemzi a különböző civilizációkban, és arra jut, hogy egy többpólusú világban ezek az elképzelések vagy összeütköznek, vagy pedig szövetségre lépnek. Nyugaton a szekuláris modell dominál, míg Oroszország a harmadik Róma eszkatológiáját és a kommunista örökséget ötvözi. Ázsiában, Afrikában, Latin-Amerikában és más régiókban különböző eszkatológiai nézetek és mozgalmak vannak, amelyek a hagyományokhoz, az identitáshoz és a nemzeti önrendelkezéshez kapcsolódnak.

Címkék: [Alekszandr Dugin](#) | [BRICS](#) | [eszkatológia](#) | [többpólusú világrend](#)

Nagyon dolgozik az USA, hogy megszüntesse az orosz urántól való függését – [Teljes cikk](#)

Az Egyesült Államok túlzottan függ az orosz urántól. Igaz, vannak kísérletek a leválásról, amit az új-mexikói Urenco üzem bővülése is elősegítene 2027-ig. Mindeközben a Biden-adminisztráció élénken kutat az urán alternatívái után, így jött képbe az új, tóriumalapú nukleáris üzemanyag, az ANEEL, amely gyorsabban üzembe helyezhető, hatékonyabb és biztonságosabb is az uránnal üzemelő reaktoroknál. Kihívások azonban itt is vannak: bár a tórium négyszer-öttször gyakoribb a földkéregben, mint az urán, a legjelentősebb lelőhelyek főként Indiában, Törökországban, Ausztráliában, Dél-Afrikában, Kanadában, Norvégiában és Brazíliában találhatóak.

Címkék: [nyersanyagnationalizmus](#) | [Oroszország](#) | [tórium](#) | [urán](#) | [USA](#)

Európa igazi beteg embere: Svédország – [Teljes cikk](#)

Sokáig a skandináv ország és a jólét közé egyenlőségjelet lehetett tenni. Most viszont arról jönnek a hírek, hogy az élet ott sem fenéig tejfel: az infláció, a valutaválság és a súlyos ingatlanpiaci gondok próbára teszik a svédeket. Ettől a mérgező keveréktől nehéz megszabadulni, mert már a megtakarításokat és a fizetéseket is kikezdte.

Címkék: [gyengülés](#) | [infláció](#) | [recesszió](#) | [Svédország](#) | [válság](#)

Ömlenek a milliárdok a német félvezetőiparba – [Teljes cikk](#)

Az Intel hasonló profilú beruházása után – két év tárgyalást követően – a TSMC is úgy döntött, hogy a kelet-németországi Drezdában állami támogatásokkal együtt 10 milliárd eurós, azaz több mint 3800 milliárd forintos összbefektetéssel csipgyárat épít.

Címkék: [beruházásösztönzés](#) | [Drezda](#) | [félvezetőipar](#) | [Intel](#) | [Németország](#) | [TSMC](#)

Száheli puccsövezet: a középhatalmak homokozója – [Teljes cikk](#)

A globális világrend, amelyben felnőttünk, immár a múlt. Ez a változás kedvező környezetet teremtett az afrikai „puccsövezetben” a közelmúltban megsokasodó hatalomátvételekhez, ahogy azt Niger példáján keresztül is láthatjuk. Ezt igyekszik kihasználni Oroszország és az újonnan magabiztos középhatalmak, amelyek partnerként kínálják magukat a puccsistáknak.

Címkék: [geopolitika](#) | [puccsövezet](#) | [Száhel-övezet](#)

Oroszország beindítja az iszlám banki tevékenységet – [Teljes cikk](#)

Islám pénzüzetek eddig is léteztek Oroszországban, de immár az ország jogszabályai is jóváhagyták a működésüket. Szeptembertől, egy kétéves kísérleti program részeként, négy muszlim többségű orosz köztársaságban indítják el e pénzüzeteket, amelynek fő célja, hogy a muszlim országokból befektetéseket vonzzon az orosz projektekbe. Ha a program sikeresnek bizonyul, a föderáció többi részében is bevezetik az új szabályozást. Az új piac előnyeit elsősorban a kis- és közép vállalkozások fogják élvezni, amelyek gyakran alulfinanszírozottak.

Címkék: [iszlám bank](#) | [Oroszország](#)

Európa lány altestétől a Rommel-mítosz 1. rész – [Teljes cikk](#)

1941 és 1943 között annak ellenére nagy harcok zajlottak Észak-Afrikában, hogy a német hadvezetésnek eredetileg nem volt valódi nagyívű stratégiája a hadműveletek célját illetően. Ez a mellékhadszíntér Erwin Rommel, a sztárkatona sikerei nyomán vált fontossá Hitler számára. Kétrészes cikkünkben annak járunk utána, hogy mi volt a jelentősége az itteni hadműveleteknek a világháború egésze szempontjából.

Címkék: [Churchill](#) | [Észak-Afrika](#) | [háború](#) | [Hitler](#) | [II. világháború](#) | [Rommel](#) | [tanít a történelem](#)

Társadalom és technológia

3

Nem csak a csipgyártók profitálnak a technológiai fejlődésből – [Teljes cikk](#)

Az egészségügyi ágazatban a mesterséges intelligenciára (MI) és a gépi tanulásra (GT) szánt büdzsé 2024-ben várhatóan globálisan eléri a teljes költés 10,5 százalékát, szemben a 2022-es 5,5 százalékkal. Ez olyan fejlődést jelenthet, amit eddig csak a futurisztikus filmekben láthattunk. A Morgan Stanley pénzügyi multinacionális vállalat szerint az MI és a gépi tanulás nem csupán a gyógyszerkutatásban hasznos, de az egész egészségügyi ágazatot átalakíthatja. Így azt javasolta a befektetőknek, hogy erre a négy kulcsfontosságú területre összpontosítsanak: az élettudományi eszközök és a diagnosztika, az orvosi technológia, a biogyógyászat, valamint az egészségügyi szolgáltatások és a technológia.

Címkék: [ChatGPT](#) | [diagnosztika](#) | [egészségügy](#) | [gyógyszerengedélyezés](#) | [mesterséges intelligencia](#)

Kína kitiltotta az iPhone-t a kormányépületekből, ennek az Apple részvényei – [Teljes cikk](#)

Szeptember elején Kínában arra kérték a központi kormányzat tisztviselőit, hogy ne használjanak Apple iPhone-t és más külföldi márkájú készüléket a munkahelyükön, és ne vigyék be az irodáikba. A hírré az Apple részvényei is reagáltak, rögtön estek 3, majd másnap 4 százalékot. A részvények pár százalékos csökkenése kétszáz milliárd dolláros piaci érték elvesztését jelent. Mindez közvetlen az iPhone 15 modell piacra dobása előtt történt – talán nem véletlenül.

Címkék: [adatalászat](#) | [betiltás](#) | [Huawei](#) | [iPhone](#) | [Kína](#) | [szankciók](#) | [USA](#)

Kinek kedvez a termelékenység növekedése? – [Teljes cikk](#)

A mesterséges intelligencia (MI) forradalmasítja a munkahelyeket és maximalizálja a termelékenységet. Ugyanakkor felmerülhet a kérdés: ez a növekedés kinek is kedvez valójában? Nadia Garbellini, az olaszországi Modenai Egyetem munkatársa megkérdőjelezi, hogy ez a termelékenységi ugrás valóban mindenki számára előnyös-e, vagy csak tovább növeli az egyenlőtlenségeket a munkaerőpiacon.

Címkék: [ChatGPT](#) | [fémipar](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [munkavállaló](#) | [termelékenység](#)

Okosrepülőkkal pótolná a harctéri hiányt a Pentagon – [Teljes cikk](#)

A Pentagon rövidesen több ezer, pilótát nem igénylő repülőgépet tervez beszerezni. Emberi vezető helyett a mesterséges intelligencia irányítja majd a gépet. Az okosgépek nem csupán hatékonyak és biztonságosabbak, de töredékükbe kerülnek a modern ember által vezetett harctársati repülőgépeknek.

Címkék: [drón](#) | [hiány](#) | [okosrepülő](#) | [Pentagon](#) | [pilóta nélküli](#)

A ChatGPT lerövidíti a munkaidőt, de ezt sokan eltitkolják a főnök elől – [Teljes cikk](#)

A munkavállalók gyakran a főnökök háta mögött spórolnak az idővel a mesterséges intelligencia segítségével. Egy, a Pennsylvanai Egyetemen tanító professzor szerint a vállalatoknak – akár ösztönzők segítségével – rá kellene vennie a dolgozókat, hogy megosszák a tudásukat az új lehetőségekkel kapcsolatban.

Címkék: [ChatGPT](#) | [mesterséges intelligencia](#) | [munkaidő](#) | [munkavállaló](#) | [termelékenység](#)

Új francia–arab kultúrharc készülődik? – [Teljes cikk](#)

Igen hatásosra sikerült Gabriel Attalnak, az új francia oktatási miniszternek a belépője, aki a világiasság jegyében betiltatta az iskolákban az abaját, a muszlim nők öltözékét. A mindössze tíz nap alatt keresztülvitt intézkedés egy valamit kétségtelenül elért: újra tetőfokára hágott a vita az állam „öltözködési tanácsadó” szerepéről.

Címkék: [abajja](#) | [arab](#) | [Franciaország](#) | [Gabriel Attal](#) | [iszlám](#) | [kultúra](#) | [miniszter](#) | [törvény](#)

A legnagyobb digitális befolyásolási művelet mögött is Kína áll – [Teljes cikk](#)

A kínai bűnüldöző szervekhez kapcsolódó hackercsoportok több mint 50 közösségimédia-platfómot bombáztak Peking-párti üzenetekkel – közölte a Meta friss jelentésében.

Címkék: [befolyásolás](#) | [elnökválasztás](#) | [Kína](#) | [közösségi háló](#) | [Meta](#) | [oroszk](#) | [technológia](#)

Energia, klímaváltozás

Katasztrófálisra sikeredett a németek e-üzemanyag-népszerűsítő akciója – [Teljes cikk](#)

A német közlekedési miniszter, Volker Wissing nem kapott nagy nemzetközi támogatást a zöldüzemanyagokkal kapcsolatos nyilatkozatához. Németország azt remélte, a müncheni autókiállítás pezsgését felhasználva reklámozhatja elképzelését, hogy a belső égésű motorral hajtott autókat – és ezzel a német járműipar technológiai előnyét – e-üzemanyagokkal kívánja megmenteni. Végül csupán három ország, Csehország és Japán – mindkettő nagy autógyártó –, valamint Marokkó írta alá, amely a zöld hidrogén előállításából szeretne hasznot húzni.

Címkék: [e-üzemanyagok](#) | [német autóipar](#) | [Németország](#) | [zöld átállás](#)

India kiterjeszti energiadiplomáciáját Délkelet-Ázsiában – [Teljes cikk](#)

India tárgyalásokat folytat Délkelet-Ázsiában az energia határokon átnyúló megosztásáról, ami része annak a törekvésnek, hogy jelentős villamosenergia-exportórré váljon. Ez illeszkedik az ország Kínával való rivalizálásába, illetve alátámasztja azt, hogy India a jövőben mint kiegyensúlyozó állam kaphat szerepet a két szuperhatalom közti versengésben.

Címkék: [Délkelet-Ázsia](#) | [diplomácia](#) | [energia](#) | [India](#) | [Makronóm](#)

Sztrájkolnak a világ másik felén, megint ugrik a földgáz ára Európában – [Teljes cikk](#)

Ismét a pillangóeffektus: ha egy ausztrál munkás megrezegetti a szakszervezeti kiskönyvét, a holland gáztőzsdén elszabadul a pokol.

Címkék: [Chevron](#) | [energiaárak](#) | [energiabiztonság](#) | [energiaválság](#) | [LNG](#) | [sztrájk](#)

Hazai helyzetjelentés

Közel 970 milliárd a gazdaságnak: óriási hitelkihelyezéssel segítette a cégeket az Eximbank – [Teljes cikk](#)

Az Eximbank 968,5 milliárd forint összegű hitelkihelyezéssel zárta 2023 első felét. Ez kétszerese volt a teljes tavalyi évi összértéknek.

Címkék: [EXIM](#) | [Hoffmann Mihály](#) | [Magyarország](#) | [pénzügy](#)

Jeffrey Sachs: helyes a magyar kormány koncepciója – [Teljes cikk](#)

Világunk egyre inkább a multipolaritás felé tolódik, amelyben a globális gazdaság meghatározó szereplőjévé válik Kína és az eurázsiai térség. A világhírű amerikai közgazdász, Jeffrey Sachs az Eurázsia-nak adott interjújában beszélt az orosz–ukrán háború hosszú távú hatásairól és az Egyesült Államok csökkenő hegemón dominanciájáról. Véleménye szerint a magyar miniszterelnök tisztán látja a világ helyzetét.

Címkék: [Eurázsia](#) | [Jeffrey Sachs](#) | [NATO](#) | [orosz-ukrán háború](#) | [Oroszország](#) | [USA](#)

A munkaszervezés-automatizáció megkönnyíti a cégek működését, miközben a munkaerőpiaci igényeket is átalakítja – [Teljes cikk](#)

A vállalatoknak hamarosan jóval kevesebb folyamatmenedzserre, rendszerüzemeltetőre és irodai adminisztrátorra lesz szükségük. A munkaszervezés-automatizáció, vagyis a szervezeti folyamatok, tevékenységek és eljárások egyszerűsítése az egyszerűbb feladatokat végző munkavállalók állására veszélyt jelenthetnek, amennyiben nem alkalmazkodnak – derül ki a Makronóm Intézet friss elemzéséből. Mérnökökre, programozókra és közgazdászokra viszont annál nagyobb szükség lesz.

Címkék: [automatizáció](#) | [automatizációs kockázat](#) | [kitörési pontok](#) | [mérnök](#) | [programozó](#)

Nőtt a külföldi vendégek száma – [Teljes cikk](#)

Ugyan a belföldi vendégéjszakák száma némileg csökkent, a külföldi vendégéjszakák száma 13 százalékkal emelkedett, és reálértékben is nőttek a szállásbevételek. Továbbá az euróban számított költség is jelentősen nőtt 2023 júliusában a KSH friss adatai szerint. Augusztusban az Atlétikai Világbajnokság pozitív irányba befolyásolhatja a turisztikai adatokat – véli a Makronóm Intézet szakértője.

Címkék: [EU](#) | [KSH](#) | [Magyarország](#) | [turizmus](#) | [vendégek](#)

Már kisbuszokkal is utazhatnak a Tanítsunk Magyarorszáért program résztvevői

– [Teljes cikk](#)

Ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék a világot, az egyetemista mentorok munkájára és mobilitásra van szükség – mondta György László, a Tanítsunk Magyarorszáért program koordinációjáért felelős kormánybiztos kedden a Miskolci Egyetemen a környékbeli mentorált gyermekeknek szervezett élménynapon.

Címkék: [György László](#) | [kisbusz](#) | [Miskolci Egyetem](#) | [Tanítsunk Magyarorszáért Program](#)

Mit érdemes tudni a kettős adóztatásról? – [Teljes cikk](#)

Tucker Carlson amerikai konzervatív újságíró néhány napja interjút készített Orbán Viktorral. Szóba került az amerikai–magyar kettős adóztatás elkerülését szolgáló egyezmény, illetve annak felmondása az USA részéről. Az egyezmény megszűnése komoly adóterhet ró az olyan magyar társaságokra és magánszemélyekre, akik amerikai befektetésekből szereznek jövedelmet. Társaságok esetében a jövőben az osztalék, kamat és jogdíj után az USA akár 30 százalékos forrásadót is kivetethet, míg a jelenlegi egyezmény alapján ez a mérték sokkal alacsonyabb. Magánszemélyeknél is hasonló a helyzet: az amerikai befektetéseik után az USA 30 százalékos forrásadót is kivetethet, amely további 5 százalékos hazai személyi jövedelemadóval párosul.

Címkék: [adózás](#) | [amerikai-magyar kettős adóztatás](#) | [interjú](#) | [Orbán Viktor](#) | [Tucker Carlson](#)

KSH: stabilizálódott a kiskereskedelem – [Teljes cikk](#)

Szinte megállt a kiskereskedelmi forgalom mérséklődése júliusban. A friss statisztikai adatok szerint az éves alapú visszaesés mértéke az előző hónapokban tapasztaltnál érezhetően kisebb lett.

Címkék: [gazdaság](#) | [hazai](#) | [kiskereskedelem](#) | [Magyarország](#) | [Makronóm](#)

Jó hírek a júliusi ipari termelésről – [Teljes cikk](#)

Kezd életjeleket mutatni az ipar – derül ki a friss KSH ipari adatok szakértői értékeléséből. Éves alapon a teljesítmény ugyan 2,6 százalékkal csökkent, ám az előző hónaphoz képest már 2,8 százalékkal nőni tudott az ipari termelés 2023 júliusában.

Címkék: [adatok](#) | [elemzés](#) | [ipari termelés](#) | [KSH](#) | [Makronóm](#) | [Regős Gábor](#)

Augusztusi friss adatok: folytatódott az inflációs ütem mérséklődése – [Teljes cikk](#)

A friss KSH-adatok szerint augusztusban folytatódott az inflációs ütem óról óra történő mérséklődése. Ám a világgpiaci olajár emelkedése és a forint némi gyengülése miatt az üzemanyagok drágultak, így – döntően a külső körülmények miatt – az infláció csökkenési üteme augusztusban kissé elmaradt a várttól.

Címkék: [elemzés](#) | [fogyasztóár-index](#) | [hazai](#) | [infláció](#) | [KSH](#) | [Makronóm](#) | [Regős Gábor](#)

Aktuális gazdasági és geopolitikai összefüggések vezetői elemzése és előrejelzése

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA FELFORGATJA A MUNKAERŐPIACOT

A mesterséges intelligencia (MI) a repetitív, gondolkodást kevésbé igénylő munkafolyamatok kiváltásával hatékonyságot növel és költségeket csökkent. Jelentős munkaerőpiaci átrendeződéseket okozhat viszont, hogy az MI már komplexebb és kreatívabb, korábban automatizálhatatlannak tartott feladatokat is át tud venni. Mindez széles körben váltott ki aggodalmat a munkahelyek tömeges megszűnéséről és a középosztály eltűnéséről. Az MI ugyanis az irodai munkaköröket fenyegeti leginkább (1. ábra). Azt, hogy az MI-forradalom végül a munkaadóknak vagy a munkavállalóknak fog-e kedvezni, függ attól, hogy a cégek és dolgozók mennyire gyorsan tudnak alkalmazkodni az új kihívásokhoz, ami a képzési rendszerek – és főként a felnőttképzés – rugalmassá tételét követeli meg.

A mesterséges intelligencia számtalan munkafolyamatot átalakít

Az emberhez némileg hasonlító, tanulásra és problémamegoldásra képes szoftverek, vagyis a mesterséges intelligencia (MI) fogalma 2022-ben tört be végleg a köztudatba. Az olyan MI-megoldások, mint a nagy nyelvi modellek, a fejlett keresőmotorok, az ajánló- és a beszédfelismerő rendszerek, vagy a képgenerátorok mind a gazdasági szereplők, mind a lakosság körében egyre inkább elterjednek. **Az MI-forradalom számtalan munkafolyamatban nyit új távlatokat, egyúttal viszont gyökeres átalakulást indíthat el a munkaerőpiacon, ugyanis az MI az összetettségük miatt korábban automatizálhatatlannak tartott munkakörökben is felveheti a versenyt.**

A repetitív munkák kiváltása időt és pénzt takarít meg

Az MI munkafolyamatokba való beépítése [iparágak széles körében](#) vezethet hatékonyságnöveléshez és költségcsökkenéshez. Azokban a szakmákban, ahol elengedhetetlen az emberi kapcsolat, az MI tehermentesítheti a munkavállalókat az adminisztrációtól, így azok elmélyülhetnek munkájuk értékesebb részeiben. Az **egészségügyben** az orvosok így több időt szánhatnak betegeikre, ráadásul az MI felhasználható a prevencióban és korai beavatkozások szükségességének felismerésében. Az **oktatásban** interaktív könyvek és videók segítik a kognitív fejlődést, a virtuális asszisztensek megkönnyítik a szociális interakciókat és a tanulás személyre szabása is lehetővé válik. Az oktatók a felszabadult idejüket új tartalmak létrehozására és a hallgatók mentorálására fordíthatják. **A fentebb felsorolt munkahelyek nincsenek veszélyben, ugyanis ezeknél a munkaköröknél nagy szükség van az emberi empátiára és az érzelmi kötődésre. Ugyanakkor jelentős átalakuláson mennek keresztül, ami képzést és tanulást, az új technológiák adaptálását teszi szükségessé.** Mindez új feladat elé állítja a gazdaságpolitikai döntéshozókat világszerte.

Az MI más iparágakban sokkal szorosabban fonódhat össze a fő munkafolyamattal, elősegítve az adatkezelést és a döntéshozást. A standardizált jogi kérdések megválaszolására, de akár egyszerűbb szerződések készítésére is alkalmas lehet. A **kiskereskedelemben** az operációkutatási módszereket a készletgazdálkodás, az ároptimalizálás és a szállítási logisztika, míg a gépi tanulás eszközeit a kereslet előrejelzésére, a termékértékelések feldolgozására és a célzott reklámozásra használják. Míg egyes szerepköröket, például a pénztárgépek kezelését vagy a polcok feltöltését a jövőben felválthatják az MI-alapú robotok, **több álláshely nyílhat meg a vásárlók komplex feladatokban való segítségével,** mivel a kiskereskedők egyre inkább az emberi szolgáltatás minőségében versenyeznek. Munkavállalókra továbbra is szükség van a döntéshozatalban és az empátiát és érzelmi intelligenciát igénylő feladatokban, különösen a márképítés, a marketing és

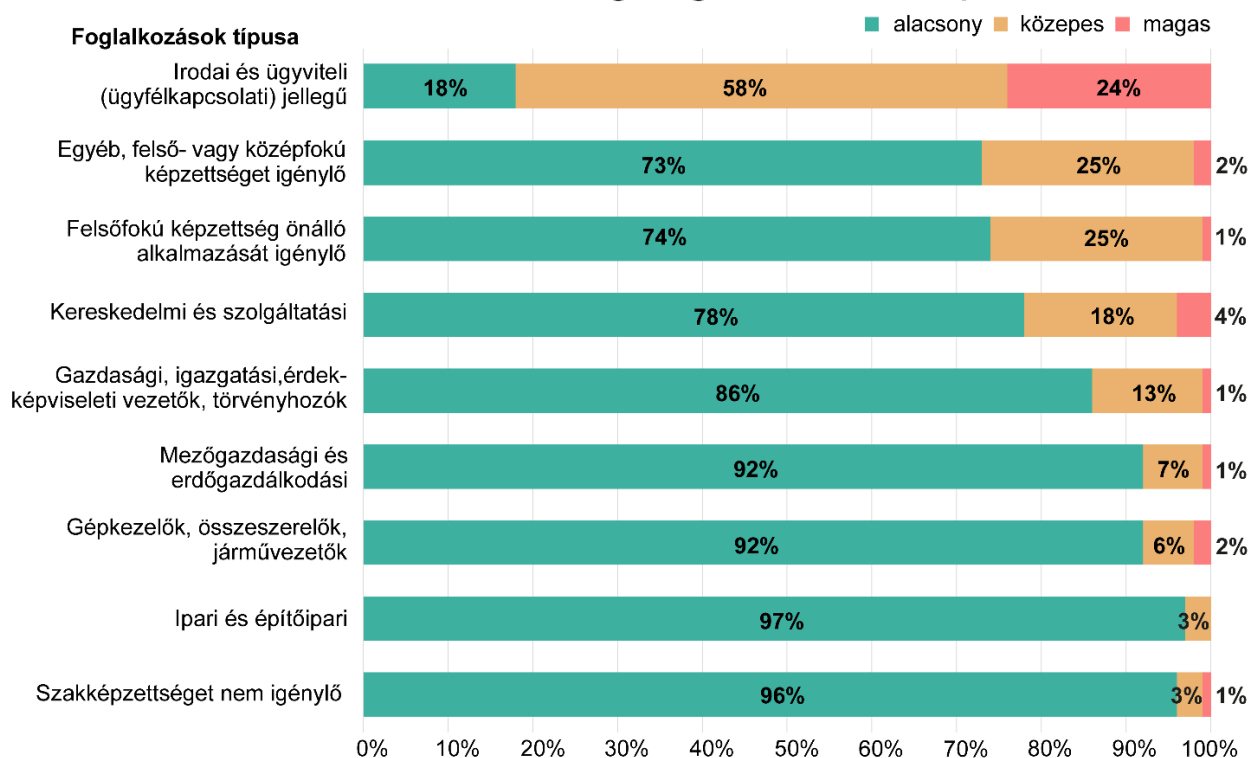
a PR területén. A **mezőgazdaságban** az MI döntéstámogató eszközöket biztosít a gazdálkodók számára, a munkaigényes feladatok automatizálásával pedig lehetővé teszi számukra a munkaerő stratégiai beosztását, hogy más, emberi szakértelmet igénylő tevékenységekre összpontosíthassanak. Nem meglepő, hogy az MI a leginkább az **IT-ben** terjedt el: **az amerikai programozók túlnyomó többsége (92 százaléka) már használja az MI-t, amely 55 százalékkal gyorsítja fel egyes feladatok elvégzését.** A repetitív feladatok minimalizálásával a dolgozók jobban összpontosíthatnak a problémamegoldásra, a szoftverarchitektúrára és az innovációra, így az MI használata a szektorban 2030-ig akár **több mint 1500 milliárd dollárral** növelheti a globális GDP-t. Az automatizálás terjedésével a munkaerő ezekben az iparágakban szabadabban csoportosíthatóvá válik, így koncentrálni lehet olyan területekre, mint az emberi szolgáltatások, a marketing, az innováció és a stratégia. **Ezeken a területeken a szakemberek továbbra is stabil munkahelyre számíthatnak, feltéve, hogy megtanulják az új technológiát előnyükre hasznosítani.**

Az MI megjelenésével megszületett egy teljesen új munkakör, az annotálás. Az MI fejlesztéséhez és betanításához több millió képen kell bejelölni objektumokat, hogy a program ezeket megfelelőképpen azonosítani tudja. Ezt a feladatot a techcégek jellemzően fejlődő országokba szervezik ki, általában kedvezőtlen munkafeltételek mellett. Az MI fejlődésével egyre nehezebb feladatokat kapnak az annotálók, amelyekhez már nem elég a pár alkalmas betanítás, helyette komoly szaktudás vált szükségessé, így várhatóan a munkakör lassan visszazivárog a fejlettebb régiókba.

Az MI a komplex, kreatív feladatok terén is versenyképessé válhat

A hatékonyságjavítás előnyeivel párhuzamban számos aggály merült fel az MI térhódításával kapcsolatban: ahogy a modellek fejlődnek, úgy egyre több munkakör feladatát lesz képes automatizálni. Ez a folyamat már javában tart: **az MI a következő években akár 300 millió munkahelyet is automatizálhat.** A MI-forradalom, ezen belül is **a GPT típusú nagy nyelvi modell alkalmazásának leginkább kitett foglalkozások közé az egyszerű irodai munkát végzők tartoznak,** míg a vezetői és döntéshozói, illetve a fizikai jellegű munkaköröket jóval kevésbé érinti (1. ábra).

1. ábra: Munkafeladatok GPT-kitettsége foglalkoztatási csoport szerint

Forrás: International Labour Organization 2023

A feladatok kitettségi szintje százalékos arányban

Az MI olyan szintre lépett, hogy nemcsak a könnyen automatizálható, monoton feladatokat végzi el, hanem azokat a kreatívabb folyamatokat is, amelyek szellemi kiteljesedést hoznak a dolgozók számára – viszont egyelőre még csak kisebb léptékben. A technológiai szektorban már megkezdődtek az ehhez köthető leépítések: 2023-ban eddig [234 ezer](#) munkavállalót bocsátottak el, felülmúlva az előző évi 164 ezret. Problémákat vetnek fel továbbá az olyan technológiák, mint az ügyfélszolgálati chatbotok vagy az önkiszolgáló kasszák, amelyek a munkafolyamatokat az MI segítségével [az ügyfelekre hárítják](#), anélkül, hogy javulna a termelékenység vagy a szolgáltatás színvonala, viszont számos munkahelyet veszélyeztetnek.

A technológia általi túlzott munkakörülmény-romlást és munkahelyvesztést a történelemben a szakszervezetek általi érdekérvényesítés egyensúlyozta ki. Ennek segítségével a munkások hatással tudtak lenni a vállalatok mellett az állami döntéshozókra, amelyek szabályozták az új technológiák használatát. Ez viszont egyre nehezebb lesz, mivel **a szakszervezeti tagság rekordalacsony szinten áll a fejlett országokban**: az elmúlt 20 évben 21 százalékról [16 százalék alá](#) csökkent a szakszervezeti tagok aránya az OECD országokban. Ez annak a veszélyét is magában hordozhatja, hogy **a vállalatok feláldozzák a dolgozók számára kedvező munkahelyi körülményeket a költséghatékonyság javára.**

Ugyanakkor az érem másik oldala, hogy **a szakszervezetek idővel a gazdasági és technológiai fejlődés gátjává váltak és válhatnak.** A 2010 utáni magyar példa, a munkaalapú társadalom kiépítése a bizonyíték arra, hogy megfelelő gazdaságpolitikával alacsony szakszervezeti részarány mellett is lehet eredményt elérni. **A következő stratégiai lépcsőfok a munka- és tudásalapú társadalom építése. A gazdaságpolitika feladata, hogy felismerje az olyan technológiai változásokat, mint amilyen az MI-forradalom, és gyorsan, rugalmasan reagáljon azokra:** olyan rendszereket alakítson ki, amelyben a legfontosabb szereplők, vagyis a vállalatok és a munkavállalók gyorsan tudnak reagálni. Magyarországon ezt a célt szolgálja a felnőttképzés adatalapúvá tétele, valamint a szakképzés és az egyetemek közelebb terelése a piaci szereplőkhöz. A feladat a célok szem előtt tartásával folyamatos figyelmet és beavatkozási képességet igényel az egyes szakpolitikai területektől.

Az MI-forradalom egyenlege a munkavállalói továbbképzés sikerétől függ

Az előrejelzések szerint **elsősorban a repetitív, magas intelligenciát nem igénylő feladatok válhatnak automatizálttá, költségeket és időt megtakarítva.** A szakértők többsége nem számít tömeges leépítésekre, ehelyett azt várják, hogy a MI majd több időt biztosít a dolgozóknak arra, hogy jelentőségteljes munkát végezzenek. A technológia viszont korlátozhatja is a munkavállalók hatóerejét és fokozhatja a feladatok intenzitását is, [rontva a munkahelyi körülményeket](#). **A technológia bevezetése egyre inkább polarizálhatja munkavállalókat magasabb és alacsonyabb képzettségi szint szerint, [megritkítva a középosztályt](#).** Az MI integrációja során fontos lesz a jövőben az alkalmazottak tovább- és átképzése, illetve az MI alapos megismerése és felügyelete, amely a gazdaságpolitikát is feladat elé állítja.

Habár az MI teremt új munkákat is, ezek egyelőre nem tűnnek olyan állásoknak, amelyek teret engednek az emberi kiteljesedésnek. Már most látható, hogy az [MI betanításához](#) szükséges munkaköröket sokszor alulfizetik (például annotálás), és a munka komoly szellemi megterhelést jelent. **Komoly, a gazdaságin túlmutatató társadalmi feszültségekhez vezethet továbbá az, hogy a fejlett országokban történelmi összehasonlításban gyenge a munkavállalók érdekvédelme és -érvényesítése, így a munkaadók erős tárgyalási pozícióból indulnak.** Az automatizáció és augmentáció (a meglévő munkakörök kiegészítése az MI-felhasználással) [foglalkoztatást érintő hatásai](#) az egyes országok jövedelemszintjétől és a különböző foglalkozási csoportoktól is függenek, ugyanakkor az a jelenlegi trendek alapján már kijelenthető, hogy **a fejlettebb országok irodai munkavállalóit érinti leginkább a folyamat.**

IA MAKRONÓM INTÉZETRŐL

A Makronóm Intézet 2020-ban azért jött létre, hogy a patrióta és pragmatikus gazdaságpolitikai szemlélet kiterjesztésének motorja legyen, a magyar gazdaság fejlődése iránt elkötelezett kutatóknak és kutatásoknak otthont, megjelenési felületet biztosítson.

A gazdaság működéséről, pillanatnyi állapotáról minden korábbinál több és részletesebb adat áll rendelkezésünkre. Ez lehetővé teszi, hogy a múltbeli történéseket megértsük, a jelenben pontos képet alkossunk a nemzetgazdaságról és megértsük a hazai, valamint nemzetközi fejlődési irányokat. Hisszük, hogy az adatok elemzése csak akkor vezet az igazság közelébe, ha részrehajlás nélkül, de nem cél- és érzelemmentesen tekintünk az eredményekre.

A Makronóm Intézet feladatának tekinti a hazai gazdaságpolitika eredményeinek közérthető formában történő bemutatását, annak céljait az adat- és értékalapú elemzés módszereivel kívánja támogatni.